

QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC VỀ AN NINH TRẬT TỰ TRÊN LĨNH VỰC TÔN GIÁO

VŨ VĂN PHÚC*
TRẦN THỊ THÚY HÀ**

Những năm qua, tình hình tôn giáo ở nước ta có nhiều thay đổi, đời sống tín ngưỡng, tôn giáo của Nhân dân ngày càng sôi động, đa dạng và phong phú. Hoạt động của các tôn giáo từng bước có sự điều chỉnh thích nghi với thời đại, hòa hợp dân tộc và đoàn kết tôn giáo. Sự phát triển của các tôn giáo tạo ra sự thay đổi trong phân bố, cơ cấu tôn giáo giữa các vùng, miền, đặc biệt là sự phát triển tôn giáo ở vùng dân tộc và yếu tố quốc tế tác động ngày càng mạnh mẽ đến vấn đề tôn giáo ở Việt Nam. Bài viết chỉ ra những vấn đề phức tạp về an ninh, trật tự liên quan đến tôn giáo, đồng thời phân tích thực trạng và nhiệm vụ đặt ra trong công tác bảo đảm an ninh tôn giáo ở Việt Nam hiện nay.

Từ khóa: Quản lý nhà nước; an ninh trật tự; lĩnh vực tôn giáo; hòa hợp dân tộc; đoàn kết tôn giáo; Công an nhân dân.

In recent years, the religious situation in Vietnam has undergone significant changes, witnessing a surge in the vitality, diversity, and richness of spiritual and religious practices among the People. The activities of religions have gradually adapted to contemporary realities, fostering harmony with the national ethos and nurturing religious unity. The development of religions has led to changes in religious distribution and structure among regions, particularly evident in the development of religious communities in ethnic areas and the growing influence of international factors on religious affairs within Vietnam. The article elucidates the complex issues of security and order in the religious sphere while analyzing the current situation and tasks in ensuring religious security in Vietnam.

Keywords: State management; security and order; religious field; national harmony; religious unity; People's Public Security.

NGÀY NHẬN: 19/3/2024 NGÀY PHẢN BIỆN, ĐÁNH GIÁ: 22/4/2024 NGÀY DUYỆT: 18/6/2024

DOI: <https://doi.org/10.59394/qlnn.341.2024.878>

1. Đặt vấn đề

Hiện nay, có nhiều vấn đề phức tạp về an ninh, trật tự liên quan đến tôn giáo ở Việt Nam, như hoạt động: lợi dụng vấn đề tôn giáo tuyên truyền chống phá Đảng, Nhà nước; lợi dụng vấn đề tôn giáo tác động, can thiệp nội bộ, chống phá Việt Nam về dân

chủ, nhân quyền; lợi dụng vấn đề tôn giáo kích động biểu tình, gây rối an ninh trật tự; hoạt động liên kết với các đối tượng phản

* PGS.TS, Hội đồng Khoa học các cơ quan Đảng Trung ương

** Trung tá, TS, Học viện Cảnh sát nhân dân

động trong và ngoài nước, thành lập các hội nhóm chống chính quyền, kích động chia rẽ đoàn kết ly khai dân tộc; hoạt động tôn giáo vi phạm pháp luật tiếp tục diễn biến phức tạp, gây mất an ninh trật tự; các tín ngưỡng, tôn giáo mới và xu hướng lệch chuẩn trong hoạt động tôn giáo tăng đột biến gây phức tạp an ninh trật tự... Nhận diện rõ vấn đề, hiểu thực trạng và đưa ra nhiệm vụ cụ thể trong công tác bảo đảm an ninh tôn giáo ở Việt Nam là việc cần làm nhằm đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ đặt ra trong tình hình mới.

2. Thực trạng công tác bảo đảm an ninh trật tự trên lĩnh vực tôn giáo hiện nay

Một là, các thế lực thù địch, phản động tìm mọi cách “quốc tế hóa”, “chính trị hóa” vấn đề tôn giáo ở Việt Nam nhằm tạo ra những “ngòi nổ” để gây mất ổn định chính trị - xã hội. Đơn cử như: vụ khủng bố chống chính quyền nhân dân xảy ra tại huyện Cư Kuin, tỉnh Đắk Lắk (ngày 11/6/2023). Lực lượng phản động đã tập trung tuyên truyền, móc nối, lôi kéo một số người dân tộc thiểu số ở trong và ngoài nước nhằm tạo dựng “ngọn cờ” tập hợp lực lượng; lợi dụng sự bùng nổ của các phương tiện truyền thông xã hội, như: Tiktok, Facebook, Instagram, Twitter, Wechat, Youtube,... để lập ra nhiều “diễn đàn” khác nhau, có diễn đàn công khai đối lập với đường lối của Đảng và Nhà nước; có diễn đàn ẩn dưới danh nghĩa bảo vệ quyền “tự do tôn giáo”, “dân chủ” cho đồng bào các dân tộc thiểu số ở Tây Nguyên; có diễn đàn chuyên đăng tải thông tin sai lệch ở Tây Nguyên để chống phá chính quyền. Chúng thổi phồng những vấn đề dân tộc thiểu số nhằm tranh thủ sự ủng hộ, giúp đỡ từ các thế lực bên ngoài. Triệt để lợi dụng và đẩy mạnh việc chính trị hóa, quốc tế hóa các vấn đề dân tộc, tôn giáo nhằm gây mất ổn định xã hội, tạo sức ép và can thiệp vào công việc nội bộ của Việt Nam.

Lợi dụng các diễn đàn quốc tế, các thế lực thù địch vu cáo Việt Nam đàn áp tôn giáo,

hạn chế quyền tự do dân chủ, tự do tôn giáo; vu cáo chính quyền “ức hiếp”, “xua đuổi” người dân tộc thiểu số khi họ vượt biên trái phép; vu khống chính quyền Việt Nam bắt giam, ngược đãi những người “bất đồng chính kiến”, các “chức sắc” và “tín đồ tôn giáo”, ngăn cấm “quyền tự do ngôn luận”, “trao đổi thông tin”¹. Đây là nguy cơ lâu dài và thường xuyên, tác động đến an ninh quốc gia hiện nay.

Hai là, hoạt động tranh chấp, khiếu kiện liên quan đến tôn giáo trái pháp luật gia tăng trên phạm vi rộng, diễn biến phức tạp. Đáng chú ý, số đối tượng cực đoan trong các tôn giáo cũng như các tổ chức, cá nhân thiếu thiện chí với Nhà nước Việt Nam ở trong nước và nước ngoài đã triệt để lợi dụng các vụ tranh chấp, khiếu kiện về đất đai liên quan đến tôn giáo để kích động các hoạt động chống đối, gây tâm lý bức xúc và phản ứng của tín đồ đối với chính quyền; gây chia rẽ giữa chính quyền với tôn giáo.

Nghiêm trọng hơn, họ còn cố tình chính trị hóa sự việc, xuyên tạc, vu cáo chính quyền “lấy đất đai của tôn giáo, bỏ quên quyền lợi nhân dân, bao che cho doanh nghiệp, tàn phá môi trường”, kích động tâm lý so bì cho rằng, Nhà nước đối xử không bình đẳng giữa các tôn giáo. Một số tổ chức, cá nhân tôn giáo không hợp tác với chính quyền trong việc kê khai, làm các thủ tục để được cấp giấy chứng nhận quyền sử dụng đất, nhằm lấn chiếm đất để mở rộng cơ sở thờ tự. Đơn cử, Bản án 149/2020/DS-PT ngày 06/07/2020 về tranh chấp quyền sử dụng đất của Tòa án nhân dân tỉnh Bình Dương²; Bản án 56/2003/DS-PT ngày 23/02/2023 về tranh chấp quyền sử dụng đất của Tòa án nhân dân tỉnh Tây Ninh³. Bộ Xây dựng đã tiếp nhận một số đơn khiếu nại, tố cáo liên quan đến nhà đất, cơ sở thờ tự của một số chùa chiền, tu viện, phật giáo, hội thánh tin lành... Tính chất các vụ việc này rất phức tạp. Nhiều khiếu kiện kéo dài từ năm này sang năm

khác và tiềm ẩn những yếu tố phức tạp. Một số nhóm, cá nhân tôn giáo không đồng ý với kết quả giải quyết khiếu kiện, khiếu nại của chính quyền về nhà đất, cơ sở thờ tự tôn giáo vẫn tiếp tục gửi đơn thư đến Bộ Xây dựng...⁴.

Ba là, hoạt động lợi dụng tôn giáo lôi kéo, kích động ly khai, tự trị tại các vùng dân tộc thiểu số, vùng chiến lược. Những năm gần đây, ở nước ngoài, các tổ chức FULRO lưu vong ra sức tuyên truyền, chống phá Đảng, Nhà nước Việt Nam với chiêu bài kích động người dân Tây Nguyên đấu tranh đòi thành lập nhà nước độc lập.

Ở trong nước, tàn dư của lực lượng FULRO có dấu hiệu hoạt động trở lại khi chúng lợi dụng các hiện tượng tôn giáo mới, như: “Hà Mòn”, “Bơ khắp Brâu” để truyền bá mê tín dị đoan và kích động phá hoại, gây phức tạp tình hình an ninh, trật tự xã hội ở một số địa phương.

Trong xu thế toàn cầu hóa, hội nhập quốc tế hiện nay, tôn giáo trở thành một lực lượng chính trị chi phối đời sống chính trị quốc gia, quan điểm về vấn đề tôn giáo của hầu hết các nước, nhất là các nước lớn có thái độ thù địch với chủ nghĩa xã hội, tôn giáo ở các nước này được khuyến khích, tạo điều kiện phát triển nhằm phục vụ cho mưu đồ chính trị của nhà cầm quyền.

3. Nhiệm vụ đặt ra trong công tác bảo đảm an ninh tôn giáo

Thứ nhất, thống nhất nhận thức về tôn giáo và công tác bảo đảm an ninh trật tự trên lĩnh vực tôn giáo.

Nhiệm vụ đặt ra trong công tác bảo đảm an ninh trật tự trên lĩnh vực tôn giáo là: “tôn trọng và bảo đảm quyền tự do tín ngưỡng, tôn giáo, bảo đảm cho các hoạt động tôn giáo được diễn ra bình thường theo đúng quy định của pháp luật, củng cố khối đại đoàn kết dân tộc, phát huy giá trị văn hóa, đạo đức và nguồn lực của tôn giáo trong xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, chủ động phòng ngừa và giải quyết những vấn đề tôn giáo,

không để cho các thế lực xấu lợi dụng vấn đề tôn giáo để can thiệp vào chủ quyền của Việt Nam, “xử lý hài hòa các vấn đề dân tộc, tôn giáo, bức xúc xã hội, không để xảy ra các “điểm nóng”⁵.

Lực lượng Công an nhân dân là lực lượng nòng cốt trong công tác bảo vệ an ninh trong lĩnh vực tôn giáo, thực hiện công tác phòng ngừa, đấu tranh với các hoạt động lợi dụng tín ngưỡng, tôn giáo xâm phạm an ninh quốc gia. Nhiệm vụ đó là: “Phòng ngừa và xử lý nghiêm minh những đối tượng lợi dụng tôn giáo chống phá Đảng, Nhà nước, chế độ xã hội chủ nghĩa; chia rẽ, phá hoại đoàn kết tôn giáo và khối đại đoàn kết toàn dân tộc”⁶. Để thống nhất, nâng cao nhận thức trong toàn lực lượng, cần tăng cường tổ chức học tập, nghiên cứu lý luận, tổng kết thực tiễn nhằm nâng cao hiệu quả công tác bảo đảm an ninh trật tự trên lĩnh vực tôn giáo.

Thứ hai, nâng cao hiệu lực, hiệu quả công tác quản lý nhà nước về an ninh trật tự trên lĩnh vực tôn giáo.

Lực lượng Công an nhân dân cần tham mưu cho cấp ủy, chính quyền các cấp làm tốt công tác quản lý nhà nước về tôn giáo trong vùng dân tộc thiểu số nhằm tăng cường quản lý nhà nước trên lĩnh vực tôn giáo. Quán triệt sâu sắc quan điểm của Đảng trong giải quyết các vấn đề có liên quan đến công tác tôn giáo và đấu tranh chống lợi dụng tôn giáo xâm phạm an ninh quốc gia; tham mưu cho Đảng, Nhà nước chỉ đạo các cơ quan, ban ngành thống nhất nhận thức và hành động để nâng cao hiệu quả quản lý nhà nước về an ninh trật tự trên lĩnh vực tôn giáo.

Cùng với đó, tăng cường công tác tuyên truyền, phổ biến về đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về tôn giáo, về âm mưu, phương thức, thủ đoạn hoạt động của các thế lực thù địch, phản động lợi dụng tôn giáo chống phá Đảng, Nhà nước để chức sắc, tín đồ các tôn giáo nâng cao tinh thần cảnh giác trước

những hoạt động lợi dụng tín ngưỡng, tôn giáo xâm phạm an ninh trật tự.

Phải biết phân biệt hoạt động theo đạo, truyền đạo đúng pháp luật với hoạt động theo đạo, truyền đạo trái pháp luật; phải biết tôn trọng các sinh hoạt tín ngưỡng, tôn giáo chính đáng, đúng pháp luật của nhân dân; phát hiện, đấu tranh chống các hoạt động lợi dụng tín ngưỡng, tôn giáo để xâm phạm an ninh quốc gia, đồng thời, nắm vững và vận dụng linh hoạt, sáng tạo những quy định pháp luật của Nhà nước về quản lý các hoạt động tôn giáo trong việc xử lý các đối tượng, tổ chức hoạt động truyền đạo trái pháp luật.

Thứ ba, đẩy mạnh công tác vận động quần chúng, tín đồ các tôn giáo tham gia phong trào toàn dân bảo vệ an ninh Tổ quốc.

Tiếp tục phát huy tác dụng của các mô hình, phong trào toàn dân bảo vệ an ninh Tổ quốc hiệu quả. Thường xuyên đổi mới hình thức, biện pháp vận động quần chúng để tranh thủ, tác động chức sắc, người có uy tín trong các tôn giáo vận động tín đồ tích cực tham gia các phong trào thi đua yêu nước phục vụ phát triển kinh tế - xã hội. Cùng với đó, “Phát huy những giá trị văn hóa, đạo đức tốt đẹp và các nguồn lực của các tôn giáo cho sự nghiệp phát triển đất nước”⁷.

Đồng thời, tranh thủ sử dụng các phương tiện thông tin đại chúng để tuyên truyền, phổ biến về đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về tôn giáo, về âm mưu, phương thức, thủ đoạn hoạt động của các thế lực thù địch, phản động lợi dụng tôn giáo chống phá Đảng, Nhà nước để các chức sắc, chức việc, đồng bào có đạo tham gia công tác phòng ngừa, đấu tranh với các hoạt động kích động, lôi kéo, tuyên truyền ly khai, tự trị tại các địa bàn chiến lược, vùng dân tộc thiểu số, tập trung đồng bào dân tộc theo tôn giáo.

Tăng cường công tác vận động, tranh thủ chức sắc các tôn giáo, phân hóa, cô lập

số chức sắc chống đối cực đoan. Tập trung đấu tranh xử lý các đối tượng cực đoan, chống đối trong tôn giáo trên địa bàn để bảo đảm sự ổn định trong các tín ngưỡng, tôn giáo nhằm góp phần giữ vững sự ổn định của đất nước. Kết hợp: “Vận động, đoàn kết, tập hợp các tổ chức tôn giáo, chức sắc, tín đồ sống tốt đời đẹp đạo, đóng góp tích cực cho công cuộc xây dựng và bảo vệ Tổ quốc”⁸. Cán bộ, chiến sĩ Công an nhân dân phải thấm nhuần quan điểm, coi trọng vai trò to lớn của quần chúng trong đấu tranh chống các thế lực thù địch lợi dụng tôn giáo xâm phạm an ninh quốc gia, tránh tư tưởng định kiến tôn giáo, tránh khuynh hướng sử dụng biện pháp nghiệp vụ hoặc sử dụng biện pháp hành chính một cách đơn thuần.

Thứ tư, tăng cường công tác đối ngoại, hợp tác quốc tế, đấu tranh với hoạt động lợi dụng vấn đề “dân chủ”, “nhân quyền” trên lĩnh vực tín ngưỡng, tôn giáo để chống Việt Nam.

Lực lượng Công an cần chủ động tham mưu, đề xuất với Đảng, Nhà nước cùng các ban, ngành có liên quan trong công tác ngoại giao tăng cường hợp tác quốc tế trong đấu tranh với hoạt động lợi dụng vấn đề “dân chủ”, “nhân quyền” trên lĩnh vực tín ngưỡng, tôn giáo chống Đảng, Nhà nước, hoạt động ly khai dân tộc. Thực hiện hợp tác quốc tế nhằm thực hiện mục tiêu thu hút sự ủng hộ, giúp đỡ của các nước, các tổ chức quốc tế để tăng cường, phát huy sức mạnh tổng hợp trong quá trình bảo đảm an ninh trật tự trên lĩnh vực tôn giáo, nâng cao vị thế của Việt Nam trên thế giới và khu vực. Đồng thời, ngăn chặn, vô hiệu hóa âm mưu của các thế lực thù địch trong việc quốc tế hóa vấn đề tôn giáo để can thiệp từ bên ngoài.

Thứ năm, đấu tranh ngăn chặn hoạt động tuyên truyền phát triển “đạo lạ”.

Nâng cao nhận thức trong việc phòng ngừa, đấu tranh với các “đạo lạ”, tà đạo, nắm

vững các đặc điểm của tà đạo để sớm nhận diện tà đạo. Tham mưu, đề xuất, hướng dẫn các tổ chức chính trị, xã hội, đoàn thể quần chúng yêu cầu thành viên không tham gia hoạt động tà đạo, tuyên truyền nâng cao cảnh giác cho quần chúng nhân dân đối với tà đạo, quản lý chặt chẽ đối tượng cầm đầu, cốt cán ở trong nước, không để công khai hóa hoạt động, không để hình thành tổ chức tà đạo dưới mọi hình thức. Cùng với đó, phối hợp với các cơ quan chức năng triển khai các biện pháp nghiệp vụ, quản lý, ngăn chặn sự chỉ đạo, cung cấp kinh phí từ nước ngoài và doanh nghiệp cho đối tượng hoạt động tà đạo ở trong nước; vô hiệu hóa, phong tỏa các trang web, số điện thoại, kênh phát thanh, truyền hình có nội dung tuyên truyền tà đạo.

Thứ sáu, tiếp tục củng cố, kiện toàn tổ chức, bộ máy chuyên trách làm công tác bảo đảm an ninh tín ngưỡng, tôn giáo.

Cần chú trọng đào tạo đội ngũ cán bộ chuyên trách làm công tác bảo đảm an ninh trật tự trên lĩnh vực tôn giáo theo hướng chuyên gia, chuyên sâu, đồng thời, để nâng cao hơn khả năng hợp tác quốc tế trong công tác bảo đảm an ninh trật tự trên lĩnh vực tôn giáo. Tăng cường cán bộ chuyên trách, chuyên sâu, vững vàng về chính trị, phẩm chất đạo đức tốt, yêu nghề và nhiệt tình trong công tác, có kiến thức sâu rộng về pháp luật, có trình độ nghiệp vụ giỏi, có kinh nghiệm trong công tác bảo đảm an ninh trật tự trên lĩnh vực tôn giáo theo dõi, xử lý các vấn đề phức tạp nảy sinh trong tôn giáo.

4. Kết luận

Trong xu thế toàn cầu hóa, hội nhập quốc tế hiện nay, tôn giáo trở thành một lực lượng chính trị chi phối đời sống chính trị quốc gia. Quan điểm về vấn đề tôn giáo của hầu hết các nước, nhất là các nước lớn có thái độ thù địch với chủ nghĩa xã hội, tôn giáo ở các nước này được khuyến khích, tạo điều kiện phát triển nhằm phục vụ cho mưu

đồ chính trị của nhà cầm quyền. Để làm tốt công tác quản lý nhà nước về an ninh trật tự trên lĩnh vực tôn giáo cần có những tổng kết kịp thời, cùng với những nghiên cứu cơ bản về tôn giáo để đội ngũ làm công tác tôn giáo trong lực lượng Công an nhân dân nâng cao trình độ, tránh những sai lầm trong nhận thức và giải quyết vấn đề tôn giáo, đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ trong tình hình mới và đóng góp tích cực cho công cuộc xây dựng và bảo vệ Tổ quốc hiện nay. □

Chú thích:

1. Thái Đại Ngọc (2023). *Nhận diện và đấu tranh với âm mưu, thủ đoạn của các thế lực thù địch lợi dụng vấn đề dân tộc, tôn giáo can thiệp vào an ninh, chính trị trên địa bàn Tây Nguyên*. <https://tapchiconsan.org.vn>, ngày 02/10/2023.

2, 3. Xem. <https://thuvienphapluat.vn>, truy cập ngày 10/02/2024.

4. Hoàng Văn (2015). *Khiếu nại đòi nhà đất tôn giáo tăng ở một số tỉnh phía Nam và Hà Nội*. <https://plo.vn>, ngày 04/01/2015.

5. Đảng Cộng sản Việt Nam (2021). *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII. Tập II*. H. NXB Chính trị quốc gia Sự thật, tr.141.

6, 7, 8. Đảng Cộng sản Việt Nam (2021). *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII. Tập I*. H. NXB Chính trị quốc gia Sự thật, tr. 171, 171, 272.

Tài liệu tham khảo:

1. Chính phủ (2018). *Nghị định số 01/NĐ-CP ngày 06/8/2018 của Chính phủ quy định chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và cơ cấu tổ chức của Bộ Công an*.

2. Chính phủ (2023). *Nghị định số 95/2023/NĐ-CP ngày 29/12/2023 của Chính phủ quy định chi tiết một số điều và biện pháp thi hành Luật Tín ngưỡng, tôn giáo*.

3. Quốc hội (2013). *Hiến pháp năm 2013*.

4. Quốc hội (2016). *Luật Tín ngưỡng, tôn giáo năm 2016*.

5. Ngô Văn Trần (2021). *Quản lý nhà nước về hoạt động tôn giáo trong bối cảnh toàn cầu hóa*. Tạp chí Quản lý nhà nước số 302 (3/2021).